

Jeugdmonitor Zeeland

Plan 2010 - 2012

Colofon

© Scoop 2009

Samenstelling

Ankie Smit

in opdracht van provincie Zeeland en de Zeeuwse gemeenten

Scoop

Zeeuws instituut voor sociale

en culturele ontwikkeling

Achter de Houttuinen 8

Postbus 407 Middelburg

Telefoon (0118) 682500

Telefax (0118) 635311

www.scoopzld.nl

Scoop@scoopzld.nl

Foto

Dirk-Jan Gjeltema

[Flickr.com](https://www.flickr.com/photos/dirkjan_gjeltema/)

Lay-out

Scoop

Ontwerp

men@work

Scoop

Drukwerk

Scoop

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
2. Ontwikkelingen	9
2.1 Landelijke jeugdmonitor	9
2.2 Lokale en nationale monitor jeugdgezondheid	9
2.3 Inspectie volksgezondheid.....	9
2.4 Communities that Care (CtC).....	10
2.5 Digitaal dossier JGZ.....	10
2.6 Taskforce Jeugd.....	10
2.7 Resultaat gericht sturen en verantwoorden	11
2.8 Respons	11
2.9 Koers	11
3. Plan 2010 - 2012	13
3.1 Organisatie.....	13
3.2 Informatie	13
3.3 Communicatie.....	14
3.4 Beleidscyclus	14
4. Begroting 2010 - 2012	15
Bijlagen	
Bijlage 1: Projectstructuur	19
Bijlage 2: Evaluatie Jeugdmonitor Zeeland 2009.	
Hoofdstuk Afronding	21

1. Inleiding

Vanuit een positieve houding werken de Zeeuwse overheden en maatschappelijke organisaties sinds 2001 samen in de Jeugdmonitor Zeeland. Via een groeimodel is langzaam maar zeker een gegevenspakhuis opgebouwd. Het ontwerp uit 2000 is uitgevoerd en uitgewerkt. Een lange adem was voorzien. Het project heeft bij de start een looptijd gekregen van 9 jaar, met driejaarlijkse evaluatiemomenten. In april 2008 hebben de Zeeuwse gemeenten en de provincie bestuurlijk het fiat gegeven voor een vervolg van nog eens negen jaar, waarbij voor drie jaar ook de financiering rond is (CZW, april 2008). Dit plan behelst de eerste drie jaar van deze nieuwe periode.

In het voorjaar van 2009 is een nieuw evaluatie onderzoek uitgevoerd door het SCO Kohnstamminstituut (Derrick, 2009). Het afrondende hoofdstuk is opgenomen in bijlage 2. Net als in 2006 blijkt uit de evaluatie van 2009 de waardering voor en houding ten opzichte van de Jeugdmonitor Zeeland en haar producten zeer positief. Ook blijken er kansen voor een grotere rol in de beleidscyclus. Uitdagingen en keuzes liggen er in de verbreding naar andere beleidsterreinen en in het samenwerken met de maatschappelijke instellingen.

In hoofdstuk 1 worden een aantal landelijke en regionale ontwikkelingen geschetst die in meerdere of mindere mate samenhangen met functies van de Jeugdmonitor Zeeland. Deze worden eerst even kort geschetst. Vervolgens wordt dit hoofdstuk afgesloten met een paragraaf over de koers in de periode 2010-2012.

2. Ontwikkelingen

2.1 Landelijke jeugdmonitor

Over een landelijke monitor wordt al heel lang gesproken. Inmiddels is de landelijke jeugdmonitor sinds 2007 een feit. Er is een website beschikbaar, waarop bestaande bronnen worden ontsloten via Statline op de site van het CBS. Het gaat hierbij om gegevens uit beschikbare landelijke bronnen.

Een deel van de gegevens zullen beschikbaar komen op het niveau van gemeenten. De landelijke jeugdmonitor is een groeimodel. Er wordt naar gestreefd om in de toekomst zoveel mogelijk indicatoren te kunnen uitsplitsen op gemeenteniveau. Voor een aantal indicatoren is het mogelijk uitsplitsingen te maken naar postcodegebied. De ministeries van VWS, OCW, SZW en Justitie financieren deze monitor.

Voor zover de gegevens nog niet zijn opgenomen in de Jeugdmonitor Zeeland en beschikbaar zijn op het niveau van gemeenten of postcodegebied, worden deze gedownload en opgenomen in de Jeugdmonitor Zeeland. Voor een aantal regionale of lokale bronnen wordt in samenwerking met de betreffende partner bekeken of deze vervangen kunnen worden door een landelijke aanlevering via het CBS. Dit levert winst op, omdat dit lokaal of regionaal geen inzet vergt. Aan de andere kant verliezen we daarmee lokale betrokkenheid.

2.2 Lokale en nationale monitor jeugdgezondheid

Sinds 2004 is de lokale en nationale monitor Jeugdgezondheid beschikbaar. Via deze monitor zijn gestandaardiseerde vraagstellingen beschikbaar en komen op termijn referentiegegevens beschikbaar, doordat onderzoekers hun gegevens inbrengen in een database. Deze landelijke database levert ook input voor het landelijk beleid. De Jeugdmonitor Zeeland heeft in overleg met de GGD Zeeland en de klankbordgroepen de ontwikkelde vragenlijsten op onderdelen aangepast op basis van deze gestandaardiseerde vraagstellingen (PO 2006, VO 2007, JV 2008, OJK, 2009). Sommige standaardvraagstellingen waren nog niet definitief of zijn in ontwikkeling. De Jeugdmonitor Zeeland betreft deze ontwikkelingen in samenwerking met GGD Zeeland bij het vaststellen van de vragenlijsten.

2.3 Inspectie volksgezondheid

De inspectie volksgezondheid heeft in 2009 aangegeven dat de in Zeeland beschikbare indicatoren op het gebied van jongeren niet voldoen. Dit betreft met name de leeftijdscategorie. De Jeugdmonitor Zeeland levert cijfers over derdeklassers (vooral 14- en 15-jarigen); de GGD zelf over 13-jarigen uit het preventief gezondheidsonderzoek op die leeftijd. De inspectie verlangt echter een gemiddeld cijfer voor 12-19 jarigen voor wat betreft roken, alcoholgebruik, veilig vrijen en psychosociale problemen. Waarschijnlijk geldt dit ook voor de indicator drugsgebruik. Deze indicatoren moeten conform de eisen uiterlijk in 2011 beschikbaar zijn. Overigens verschijnen in 2010 nieuwe eisen van de inspectie volksgezondheid, die naar verwachting op dit punt niet afwijken.

Een dergelijk cijfer kan niet gerealiseerd worden binnen de aanpak zoals die is ontwikkeld in de Jeugdmonitor Zeeland in voorgaande periode. Deze groep is immers vanaf circa 16 jaar (deels) niet meer bereikbaar via het voortgezet onderwijs. Bovendien gaat het hier niet om het in beeld brengen van een cohort zoals gebruikelijk in de Jeugdmonitor Zeeland, maar van een brede leeftijdscategorie. Hier zou apart een steekproef en onderzoeksopzet voor ontwikkeld moeten worden, vergelijkbaar met de opzet in bijvoorbeeld Noord-Brabant.

Daarnaast eist de inspectie het voldoen aan de standaardvraagstelling. Dit is in de voorliggende periode al gerealiseerd via het in overleg met de GGD Zeeland toepassen van de standaardvraagstelling.

2.4 Communities that Care (CtC)

In 2008 hebben de vier stedelijke gemeenten besloten om CtC te implementeren in het kader van wijkaanpak. CtC behelst een start met een scholierenonderzoek en een bronnenboek, met een herhaling na drie jaar. Het scholierenonderzoek (12-17 jaar) heeft in mei 2009 plaatsgevonden door middel van het thuis aanschrijven van de jongeren. Voor CtC geldt dat de (stedelijke) gemeenten graag zien dat het scholierenonderzoek wordt opgenomen in het werkplan van de Jeugdmonitor Zeeland.

Voor dit verzoek geldt ook dat dit moeilijk gerealiseerd kan worden binnen de huidige aanpak. Het zou vereisen dat:

- a. de vragenlijst in alle klassen van het voortgezet onderwijs wordt ingevuld en niet alleen in klas 3. (Dit betekent dat er draagvlak moet zijn onder de scholen voor VO voor deze verbreding);
- b. de huidige vragenlijst sterk aangepast wordt in de zin dat de CtC vragen in de plaats van andere vragen moeten komen met het oog op de invultijd. (Dit gaat uiteraard ten koste van de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren.);

Daarnaast geldt dat het CtC onderzoek in 2009 via het GBA ook 12-jarigen die nog op de basisschool zitten betrok, als ook jongeren van 16 en 17 die niet meer op het voortgezet onderwijs zitten. Een ander punt is dat via het GBA ook kinderen bereikt werden die in Zeeland (Terneuzen) wonen, maar daar buiten (België) naar school gaan. Wanneer het onderzoek primair via de Zeeuwse scholen loopt, zouden zij ook niet bereikt worden.

2.5 Digitaal dossier JGZ¹

Het digitaal dossier JGZ wordt op dit moment geïmplementeerd in Zeeland door de GGD Zeeland. Dit systeem ondersteunt de medewerkers in de Jeugdgezondheidszorg, zoals jeugdverpleegkundigen, consultatiebureauartsen en schoolartsen. Dit systeem vervangt op termijn de huidige papieren dossiers. Op dit moment hebben de 0- en 1-jarigen in Zeeland allemaal een elektronisch dossier. Het systeem wordt van onderaf gedigitaliseerd doordat elk jaar de nieuwgeborenen worden ingevoerd.

2.6 Taskforce Jeugd

In de zomer van 2006 is besloten tot de oprichting van een Taskforce Jeugd Zeeland. Deze heeft tot doel de regie binnen het preventief jeugdbeleid in Zeeland vorm te geven en bundelen in één orgaan met besluitvormingsmandaat. Vooral de ontwikkeling van de CJG's is in dit verband opgepakt. In samenwerking met Jo Hermanns (Universiteit van Amsterdam) heeft Jeugdmonitor Zeeland met het oog op deze CJG's een model ontwikkeld op basis van het onderzoek onder ouders met jonge kinderen. Dit model biedt zicht op risicofactoren, beschermende factoren, het percentage risicogezinnen in de Zeeuwse gemeenten en het hulpzoekgedrag. Dit leidde onder meer tot de vraag of onderzoek onder ouders van oudere leeftijdscategorieën opgenomen zou moeten worden in de Jeugdmonitor Zeeland. De CJG's richten zich immers ook op oudere kinderen en hun ouders. Hier is onder andere in de ronde gemeenten 2008 bij stil gestaan. Uit die gemeentelijke ronde blijkt voornamelijk geen behoefte aan meer onderzoek onder ouders. De Jeugdmonitor Zeeland zal in overleg met de Taskforce Jeugd kijken op welke wijze de de JZ eventueel nog een nadere rol kan spelen in het monitoren voor de CJG's.

¹ Voorheen bekend als Elektronisch Kind Dossier (EKD)

2.7 Resultaat gericht sturen en verantwoorden (RBA)

De laatste twee jaar is in het kader van het provinciale project integraal jeugdbeleid veel ontwikkeld op het gebied van beleidsindicatoren. Aan de hand van beoogde maatschappelijke resultaten is gekeken welke indicatoren van belang zijn voor provinciaal en lokaal beleid. Er ligt nu een model van indicatoren dat flexibel, dat wil zeggen met lokale aanpassingen, kan worden ingezet voor het beschrijven van de stand van zaken en het monitoren van de ontwikkelingen. De eerste lokale toepassingen vinden plaats in Reimerswaal, Vlissingen en Kapelle. Vanuit de taakstelling van Scoop worden gemeenten bij de implementatie ondersteund met cijfers en advies. Ook op het gebied van opvoedingsondersteuning is in samenwerking met de ambtenaren jeugdbeleid een indicatorenset ontwikkeld en gepresenteerd in de ambtelijke werkgroep van de Taskforce Jeugd. Deze indicatorenset is echter nog niet in gebruik genomen.

2.8 Respons

Over het geheel genomen zien we een afnemende responsbereidheid bij de Jeugdmonitor Zeeland. Dit leidde voor wat betreft het onderzoek onder 21-jarigen tot een probleem voor het uitsplitsen naar uitkomsten op het niveau van gemeenten, door te lage aantallen. Het cohort 21-jarigen is toch al 'dun', doordat veel jongeren op die leeftijd buiten de provincie gevestigd zijn in het kader van opleiding. Dit noopt tot bezinning over de onderzoeksoptzet voor de categorie jongvolwassenen: te denken valt aan het betrekken van meer cohorten en/of meerdere thema-gerichte vragenlijsten.

Bij het onderzoek onder ouders met jonge kinderen (2009) is ook een lagere respons geconstateerd dan in 2005, maar uitsplitsing naar gemeenten was nog steeds mogelijk. Bij herhaling van dit onderzoek moeten we echter rekening houden met steeds kleiner wordende geboortecohorten en lagere responsbereidheid. Dit onderzoek staat in principe op de rol voor het jaar 2013 en valt daarmee buiten het werkplan voor de komende drie jaar.

2.9 Koers

Negen jaar is geïnvesteerd in de Jeugdmonitor Zeeland. Dankzij deze investeringen is er een plek in Zeeland waar informatie bij elkaar komt, geanalyseerd en gepresenteerd wordt, in samenspraak met het veld. De volgende fase breekt aan: *systematische beleidsimplementatie*.

Naar aanleiding van bovengenoemde ontwikkelingen en de evaluatie is de conclusie dat de koers verder voortborduurt op de voorgaande periode, maar dat een aanpassing nodig is voor wat betreft de categorie jongeren. Feitelijk ligt er een verzoek voor integratie van een aantal onderzoeken die moeilijk op elkaar passen, te weten gezondheidsenquête 12-19 jaar, Communities that Care 12-17 jaar en Enquete Jeugdmonitor klas 3 voortgezet onderwijs. Om inhoud, opzet en uitvoering goed door te spreken wordt snel de klankbordgroep voortgezet onderwijs 2011 ingericht. Voor de gezondheidsenquête is afname in 2011 of 2012 waarschijnlijk te laat, daarom wordt reeds in 2010 voorzien in een aparte gezondheidsenquête onder jongeren 12-19 jaar. Ook voor wat betreft het onderzoek onder jongvolwassenen is heroriëntatie nodig, met name gezien de responsontwikkeling.

In hoofdstuk 3 wordt meer specifiek ingegaan op de werkzaamheden en accenten in de komende drie jaar.

3. Plan 2010 - 2012

In dit hoofdstuk wordt de koers voor de komende 3 jaar weergegeven. Deze koers is tot stand gekomen op basis van de evaluatie van het SCO Kohnstamminstituut en de inzichten en ervaringen uit de voorgaande jaren.

3.1 Organisatie

De Jeugdmonitor Zeeland is een belangrijk instrument voor informatie, maar ook als netwerk van samenwerkende partners op het brede terrein van jeugd- en onderwijsbeleid. De Jeugdmonitor Zeeland kent een eenvoudige projectstructuur met een stuurgroep en klankbordgroepen per leeftijdscategorie. In bijlage 1 vindt u de samenstelling.

De *stuurgroep* bestaat uit vertegenwoordigers van bestuurders van provinciale en lokale overheden. Deze stuurgroep komt tenminste twee keer per jaar bijeen om grote lijnen uit te zetten, uitvoering van werkzaamheden - conform ontwerp en plannen - te controleren, op bestuurlijk niveau 'knopen door te hakken' (voor zover daartoe gemandateerd), en betrokken overheden en instellingen daarover te informeren. De vergaderingen van de stuurgroep worden voorgezeten door de directeur van Scoop.

Met twee partnerorganisaties (GGD Zeeland, Politie Zeeland) vindt regelmatig werkoverleg plaats (minimaal 2 keer per jaar). Uit de evaluatie blijkt dat de overige partnerorganisaties de ronde die heeft plaatsgevonden in de periode 2007/2008 als waardevol heeft ervaren. De Jeugdmonitor Zeeland zal ook voor de nieuwe periode gesprekken met partners organiseren om de beschikbare informatie, de informatiebehoefte en de eventueel aan te leveren informatie te bespreken en zo mogelijk uit te werken. Op deze wijze kan de Jeugdmonitor Zeeland verder doorontwikkelen.

De partners zijn immers experts op hun deel terrein en alleen samen met hen kan de Jeugdmonitor Zeeland zicht houden op de relevante ontwikkelingen en daarmee informatiebehoefte bij partners en gemeenten.

Uit de evaluatie blijkt ook dat het onderwijs meer gebruik zou willen maken van de Jeugdmonitor Zeeland. Gekeken zal worden of de Jeugdmonitor Zeeland jaarlijks een plekje kan krijgen op het directeuren overleg VO en het overleg primair onderwijs.

3.2 Informatie

Het eigen onderzoek van de Jeugdmonitor Zeeland loopt door in de cyclus zoals deze is gestart in 2001. Dit betekent dat de planning voor de komende drie jaar er als volgt uitziet.

- 2010: - survey groep 6(7,8) primair onderwijs
- 2011: - survey VO
- 2012: - survey jongvolwassenen

In aanvulling hierop wordt:

- in 2010 een steekproef getrokken in de leeftijd van 12-19 jaar om een onderzoek uit te voeren dat zich richt op de gezondheidsindicatoren conform de eisen van de inspectie volksgezondheid. De gegevens worden opgenomen in het gegevenspakhuis van de Jeugdmonitor Zeeland en kunnen (net als de andere databestanden) gebruikt worden door de GGD Zeeland. Zij zullen zorgen voor het leveren aan de inspectie en het maken van infokaarten en informatieproducten voor gemeenten, waarbij de Jeugdmonitor Zeeland vooral een ondersteunende en adviserende rol heeft.

- in 2010 wordt met de klankbordgroep voortgezet onderwijs gewerkt aan het afstemmen en zo mogelijk integreren van een aantal onderzoeken via een traject dat zich richt op inhoud, opzet en uitvoering. Het gaat hier om eventuele verbreding van de survey Voortgezet Onderwijs 2011 naar alle klassen in plaats van alleen klas 3, en/of het afnemen van een apart onderzoek onder jongeren ten behoeve van Communities that Care en de eisen op het gebied van gezondheidscijfers. Het doel is dat informatie voor de CtC-trajecten en de inspectie volksgezondheid beschikbaar komt en daarnaast meer informatie beschikbaar kan komen voor de gemeenten en de scholen. Op basis van deze gegevens moeten ook informatieproducten voor gemeenten en scholen deels nieuw ontwikkeld worden.

De Jeugdmonitor Zeeland presenteert de uitkomsten op gemeente- en regionaal niveau via tabellenboeken en bespreekt de uitkomsten met de gemeenten en provincie aan de hand van analyses, beschreven in een gespreksnotitie. Deze gesprekken leiden tot maatwerk: extra kruis-analyses of analyses op wijkniveau. De gespreksverslagen en notities worden in ieder geval besproken met de GGD Zeeland op het gebied van gezondheid en de Politie Zeeland op het gebied van veiligheid, zodat samen bekeken kan worden wat de beste aanpak is voor de extra analyse en informatievragen.

Daarnaast analyseert en beschrijft de Jeugdmonitor Zeeland de uitkomsten in themarapporten, en maakt per themarapport een aantal informatieclusters op de website.

Naast eigen onderzoek beheert en ontsluit de Jeugdmonitor Zeeland ook geaggregeerde registratiegegevens van partners. Het overleg over welke gegevens, de wijze van presentatie en dergelijke is een blijvend punt van aandacht. Soms zijn er beleidsontwikkelingen, registratie of organisatieaanpassingen die leiden tot andere aan te leveren informatie of andere informatiebehoefte.

3.3 Communicatie

Uit het evaluatieonderzoek komt naar voren dat de website verdere verbetering behoeft. Daarnaast is mede door technische problemen bij overgang naar een nieuw beheerprogramma voor de website (CMS) wat achterstand ontstaan in de actualisatie van gegevens. De komende periode wordt actief ingezet op actualisering en verbetering van de zoekfunctie op de website.

3.4 Beleidscyclus

Om een grotere rol te spelen in de beleidscyclus worden in ieder geval de RBA-indicatoren telkens bijgewerkt en adviseert de Jeugdmonitor Zeeland over de cijfermatige implementatie.

Verbreding naar andere domeinen dan jeugd en onderwijs vereist specifieke informatieproducten en overleg met vertegenwoordigers in die domeinen om te komen tot bijvoorbeeld een handzame set indicatoren voor ruimtelijke ordening (onder andere speelruimte en waardering van de buurt), sport (onder andere lidmaatschap en bewegen), veiligheid (onder andere gevoel veiligheid, criminaliteit en slachtofferrol). Het begin is gemaakt via de voor het integraal jeugdbeleid ontwikkelde indicatorensets.

De kern moet echter gefocust blijven op implementatie in jeugd- en onderwijsbeleid.

4. Begroting 2010 - 2012

Uitgangspunten zijn

- geen verschuiving in accent ten opzichte van voorgaande jaren.
- een vergelijkbare personele inzet van projectleider, projectmedewerkers en ondersteuning als in 2009

Uitgaven	2010	2011	2012
Personele kosten	€	€	€
o projectleider Scoop	30.030	30.030	30.030
o projectmedewerkers Scoop	133.740	133.740	133.740
o administratieve en technische medewerkers Scoop	57.180	57.180	57.180
Materiële kosten			
o survey (veldwerk, tabellenboeken)	23.500	23.500	23.500
o rapportage (themarapporten & site)	20.000	20.000	20.000
o communicatie	8.080	8.080	8.080
o website	2.500	2.500	2.500
o overige kosten	2.000	2.000	2.000
o inzet onderzoekers / informatiebeheerders partnerorganisaties	PM	PM	PM
o inzet overige partnerorganisaties en overheden	PM	PM	PM
o inhuren deskundigen	5.000	5.000	5.000
o reservering evaluatie 2012	<u>6.000</u>	<u>6.000</u>	<u>6.000</u>
Totaal	288.030	288.030	288.030
Inkomsten			
o Scoop, personele inzet	184.950	184.950	184.950
o inzet onderzoekers / informatiebeheerders partnerorganisaties	PM	PM	PM
o inzet overige partnerorganisaties en overheden	PM	PM	PM
o Scoop, onder andere survey	11.345	11.345	11.345
o Provincie Zeeland	45.378	45.378	45.378
o Gemeenten	<u>46.357</u>	<u>46.357</u>	<u>46.357</u>
Totaal	288.030	288.030	288.030

De personele kosten zijn gebaseerd op uren x tarief (kostprijs) in plaats van uitsluitend de salariskosten. Daarnaast zijn ook de kosten van de administratieve medewerkers opgenomen. De materiële kosten zijn gebaseerd op de verwachte activiteiten voor de komende 3 jaar. Alle bedragen (dit geldt eveneens voor de subsidies provincie en gemeenten) dienen te worden geïndexeerd voor loon- en prijsontwikkeling.

Bijlagen

Bijlage 1: Projectstructuur

stuurgroep per 1 oktober 2010

Scoop		De heer D.J. van den Bout
Scoop		Mevrouw drs. J.G. Smit
Provincie Zeeland	College van Gedeputeerde Staten	De heer G.R.J. van Heukelom
Gemeente Schouwen-Duiveland	College van B&W	De heer G.E. Houtekamer
Gemeente Terneuzen	College van B&W	De heer C.L. Liefding
Gemeente Middelburg	College van B&W	De heer A.A. de Vries

klankbordgroep survey voortgezet onderwijs 2007

Scoop		Mevrouw drs. J.G. Smit
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
Calvijncollege		De heer C. Giljam
Christelijke Scholengemeenschap Walcheren	centrale directie	Mevrouw ir. F.A. Steenblik
Gemeente Hulst	Cluster WOB	De heer G.P.P. Bertram
Gemeente Vlissingen		De heer D.J. Aarden
GGD Zeeland		Mevrouw L. de Bruijne
OPDC Griffioen		De heer P. van Kampen
RPCZ	vo-mbo-hbo	De heer P. Franke
Stedelijke Scholengemeenschap De Rede		De heer E.R. van den Hooven

klankbordgroep survey Jongvolwassenen 2008

Scoop		Mevrouw drs. J.G. Smit
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
Gemeente Veere	Afdeling Onderwijs	Mevrouw M.W. de Brauwer-Koevoets
GGD Zeeland		Mevrouw L. de Bruijne
Gemeente Terneuzen		Mevrouw K. Hoste
Woongoed Middelburg	Verhuur	Mevrouw S. Krant
Hogeschool Zeeland	Dienst Onderwijs	Mevrouw D.H. Kuipers
ROC Westerschelde	RMC-loket	De heer H. Loof
Indigo	Preventie	Mevrouw drs. J.J. Meijer-Poelman
Samenwerkingsverband Welzijnszorg	Oosterschelderegio	Mevrouw M.E. Plugge
SMWO	Afdeling Jongerenwerk	De heer P. Remijn
Provincie Zeeland	Afdeling Welzijn	Mevrouw M.J. Schra
ROC Zeeland		De heer L. Sorber
Emergis		Mevrouw drs. M.J.A. Stijnman

klankbordgroep survey Ouders jonge kinderen 2009

Scoop		Mevrouw drs. E.R.J. Spuesens
Scoop		De heer drs. J.J. Schellekens
Bureau Jeugdzorg Zeeland	expertisebureau	Mevrouw M. van Aalst
RPCZ		Mevrouw B. Anderson
GGD Zeeland		Mevrouw L. de Bruijne
Zorgstroom		Mevrouw E. Cok
Gemeente Vlissingen	Strategie, Beleid en Projecten	De heer A. de Klerk
Impuls		De heer A.P. van der Maas
Provincie Zeeland		Mevrouw I.I.H. Monteyne
Gemeente Terneuzen	Samenleving	Mevrouw J.T. de Regt
Gemeente Reimerswaal	Sector Welzijn	Mevrouw drs. C. Schout

Bijlage 2: Evaluatie Jeugdmonitor Zeeland 2009. Hoofdstuk afronding (conclusies en aanbevelingen)

(Hoofdstuk 5 uit: Derriks, M. & E. De Kat (2009). *Jeugdmonitor Zeeland: stand van zaken 2009*. SCO Kohnstammstituut: Amsterdam.)

De belangrijkste bevindingen van het onderzoek in 2009 worden hieronder per deelonderzoek puntsgewijs samengevat.

De vragenlijst

- Het beeld dat uit het vragenlijstonderzoek naar voren komt over het gebruik en de waardering van de Jeugdmonitor Zeeland is positief. Brede groepen zijn bekend met de monitor én staan er positief tegenover. Het feitelijk gebruik is wat minder, maar gezien de samenstelling van de responsgroep met daarin ook potentiële gebruikers is dat niet zo verwonderlijk. Wat betreft de bekendheid met de Jeugdmonitor Zeeland zijn er duidelijke verschillen gevonden tussen twee relevante groepen ambtenaren: de ambtenaren sport, ruimtelijke ordening en veiligheid hebben veel minder kennis van de Jeugdmonitor Zeeland dan de ambtenaren jeugd.
- Door de gebruikers worden de producten van de Jeugdmonitor Zeeland allemaal ruim voldoende gewaardeerd, met name de rapporten over specifieke thema's en de maatwerk leverende aanvullende analyses. De waardering in 2009 ligt op hetzelfde niveau als in 2006, wat als zeer positief gezien kan worden.
- Opbrengsten die door de gebruikers vooral gewaardeerd worden, liggen op het terrein van de beschikbaarheid van informatie: informatie over belangrijke ontwikkelingen in de leefsituatie van de Zeeuwse jeugd, grotere vergelijkbaarheid van gegevens, meer informatie voor gefundeerde beleidsvoorbereiding, betere toegang tot gegevens. Men heeft meer informatie, ook voor de onderbouwing van beleid, en een beter beeld van de jeugd.
- Opbrengsten die in mindere mate aan de Jeugdmonitor Zeeland worden toegeschreven, liggen op het vlak van feitelijk gebruik. De Jeugdmonitor Zeeland wordt minder gebruikt bij probleemsigalering en beleidsevaluatie, bevindingen die ook uit het kwalitatieve onderzoek naar voren komen.
- De Jeugdmonitor Zeeland wordt het meest gebruikt op de beleidsterreinen jeugd en onderwijs en minder op de beleidsterreinen ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, economie en arbeidsmarkt. De beleidsterreinen sport, veiligheid, jeugdhulpverlening en jeugdgezondheidszorg nemen een middenpositie in. Hier valt dus nog veel terrein te winnen vanuit het oogpunt van het gebruik/bereik van de Jeugdmonitor Zeeland.
- Door een kwart van de respondenten worden wensen en suggesties voor aanpassingen van de Jeugdmonitor Zeeland geuit. Door twee partners wordt onvrede over de Jeugdmonitor Zeeland geuit. De jeugdgezondheidszorg, een belangrijke partner van de Jeugdmonitor Zeeland, vestigt de aandacht op een urgent probleem: de vragen van de monitor voldoen niet aan de eisen van de Inspectie voor de Gezondheidszorg. De jeugdhulpverlening geeft aan dat de Jeugdmonitor Zeeland voor hun veld niet voldoende specifieke informatie bevat.

De interviews met ambtenaren

- De Jeugdmonitor Zeeland wordt vooral gebruikt voor het onderbouwen van beleid met cijfermatige gegevens en speelt een beperkte rol als het gaat om evaluatie of toetsing van beleid of het ontwikkelen van nieuw beleid.
- Het kwalitatieve onderzoek bevestigt het beeld uit het vragenlijstonderzoek dat de Jeugdmonitor Zeeland vooral gebruikt wordt door de ambtenaren jeugd, volksgezondheid en onderwijs.
- Praktisch alle ambtenaren zijn van mening dat de Jeugdmonitor Zeeland veel breder gebruikt kan worden dan nu het geval is omdat de Jeugdmonitor Zeeland op veel terreinen gegevens bevat. De meesten zijn van mening dat hier een voorlichtende en PR-taak ligt voor Scoop: Scoop moet collega's op andere beleidsterreinen duidelijk maken welke meerwaarde de Jeugdmonitor Zeeland voor hun beleidsterrein heeft, gericht laten zien welke informatie de Jeugdmonitor Zeeland hen te bieden heeft.
- Ambtenaren staan positief tegenover de RBA-methode als manier om de Jeugdmonitor Zeeland / cijfers een vaster onderdeel te laten worden van de beleidscyclus. Er zijn grote verschillen tussen gemeenten in de mate waarin er op dit moment al gewerkt wordt volgens deze methode.
- Uit het kwalitatieve onderzoek komen een aantal suggesties naar voren over de wijze waarop de Jeugdmonitor Zeeland een grotere rol kan spelen in beleidsontwikkeling. De belangrijkste zijn:
  1. Toepassen van de RBA-methode. Het toepassen van de RBA methode leidt automatisch tot meer gebruik van gegevens uit de Jeugdmonitor Zeeland in verschillende fasen van de beleidscyclus.
  2. Gerichte promotie-activiteiten door Scoop bij ambtenaren van de beleidsterreinen sport, ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, veiligheid. Laten zien welke informatie de Jeugdmonitor Zeeland op deze terreinen te bieden heeft.

3. Vraaggerichter gaan werken van Scoop. Er is behoefte aan een flexibeler en meer vraaggerichte inzet van Scoop enerzijds en er is vraag naar meer ondersteuning bij signalering, analyse en interpretatie van de cijfers.
- Praktisch alle geïnterviewden vinden dat de Jeugdmonitor Zeeland meerwaarde heeft en men verwacht dat de Jeugdmonitor Zeeland op termijn alleen nog maar waardevoller zal worden. Steeds meer data komen beschikbaar en steeds meer vergelijkingen kunnen gemaakt worden.

De interviews met partners

- De door partners ervaren knelpunten liggen op diverse terreinen: de gebruiksvriendelijkheid van de website, het algemene karakter van sommige gegevens, gebrek aan samenwerking en overleg, het niet voldoen van de leeftijdsrange van de Jeugdmonitor aan de eisen van de Inspectie van de Volksgezondheid.
- De genoemde suggesties voor verbetering liggen vooral op het vlak van het vergroten van de betrokkenheid van de partners en het up to date houden van de informatie in de Jeugdmonitor Zeeland.
- De ideeën over een grotere rol van de Jeugdmonitor Zeeland in beleid hebben vooral betrekking op het meer bekendheid geven aan de inhoud en mogelijkheden van de Jeugdmonitor Zeeland op andere beleidsterreinen dan jeugd, bijvoorbeeld sport en onderwijs.
- De meerwaarde van de Jeugdmonitor Zeeland zit voor de partners in de beschikbaarheid van gegevens die op een breed terrein en voor velerlei doeleinden te gebruiken zijn, en die ook stimuleren tot het nemen van nieuwe initiatieven.

5.2 Beantwoording van de onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen kunnen op basis van de bevindingen als volgt beantwoord worden.

Hoe kan de Jeugdmonitor Zeeland een doelmatiger instrument worden in de gemeentelijke beleidscyclus?

Uit het onderzoek blijkt dat de Jeugdmonitor Zeeland in de gemeentelijke beleidscyclus vooral gebruikt wordt voor de cijfermatige onderbouwing van beleidsnota's en in mindere mate voor het signaleren van problemen, het ontwikkelen van nieuw beleid of de evaluatie van beleid. Het feit dat in sommige gemeenten cijfers en informatie uit de Jeugdmonitor Zeeland op dit moment al gebruikt worden om problemen te signaleren, nieuw beleid te ontwikkelen of beleid te evalueren wijst erop dat de Jeugdmonitor Zeeland hiervoor wel degelijk aanknopingspunten biedt (zie bijvoorbeeld de gemeente waarin op grond van bevindingen uit de Jeugdmonitor Zeeland pestbeleid is opgezet). Een zelfde conclusie kan getrokken worden ten aanzien van het doelmatiger gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland door het toepassen van de RBA-methode, het formuleren van beleidsdoelstellingen en deze concretiseren op basis van cijfers waarvoor uit de Jeugdmonitor Zeeland kan worden geput. In sommige gemeenten is men daar al mee aan de slag gegaan, in andere gemeenten (nog) niet. Ook hier kunnen we stellen: het feit dat het in sommige gemeenten al gerealiseerd wordt, toont aan dat het kan.

In de interviews worden twee suggesties gedaan om de Jeugdmonitor Zeeland een doelmatiger instrument in de beleidscyclus te laten worden: 1) Toepassing van RBA-methode waardoor gegevens uit de Jeugdmonitor Zeeland aan beleidsdoelstellingen worden gekoppeld en informatie uit de Jeugdmonitor Zeeland gericht en doelmatiger wordt gebruikt. 2) Meer inhoudelijke en methodologische ondersteuning vanuit Scoop bij het omgaan met de cijfers uit de Jeugdmonitor Zeeland en het werken met indicatoren.

Uit het onderzoek blijkt dat de inhoudelijke adviezen en aanvullende analyses door de gebruikers zeer op prijs worden gesteld. De analyses op maat en de inhoudelijke adviezen komen tegemoet aan de sterke behoefte van gemeenten aan meer maatwerk en inhoudelijke toelichting op de resultaten van de enquêtes.

Op welke terreinen wordt door gemeentes om hulp en advies gevraagd?

Hoewel de doelgroep waarop de enquêtes betrekking hebben per jaar verschilt, liggen de aanvullende vragen vaak op het terrein van veiligheid, wonen en voorzieningen, sport en vrijetijdsbesteding, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulpverlening, onderwijs. In geringe mate gaat het om verkeer en vervoer of arbeid werk en inkomen. Het vaakst willen gemeenten weten waar iets precies speelt in welke wijk, bij welke groep jongeren of bij welke groep ouders van kleine kinderen. Regelmatig wordt ook om landelijke referentiecijfers gevraagd.

Is de Jeugdmonitor Zeeland van waarde op andere beleidsterreinen zoals onderwijs, volkshuisvesting, sport, openbare ruimte? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Uit zowel het kwantitatieve als het kwalitatieve onderzoek komt naar voren dat de Jeugdmonitor Zeeland niet alleen op het terrein van de jeugd, maar ook op andere beleidsterreinen van waarde is. Ook hier zien we verschillen tussen gemeenten. In sommige gemeenten maken ook collega's van bijvoorbeeld onderwijs of gezondheid / welzijn gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland, in andere gemeenten is dat niet het geval. De Jeugdmonitor Zeeland wordt nog weinig gebruikt voor de terreinen sport en ruimtelijke ordening. Een mogelijke verklaring hiervoor is de onbekendheid met de Jeugdmonitor Zeeland bij de ambtenaren werkzaam in deze sectoren, zoals blijkt uit het vragenlijst onderzoek. Hier valt nog een heel terrein te winnen. Ook hier kunnen we stellen dat uitbreiding van het gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland naar andere beleidsterreinen haalbaar lijkt, gezien het feit dat het in sommige gemeenten al realiteit is. Vanuit het veld wordt voorgesteld dat Scoop gerichtere voorlichting- en promotieactiviteiten gaat ondernemen om ook ambtenaren van andere beleidsterreinen van de waarde van de Jeugdmonitor Zeeland voor hun sector te doordringen.

Hoe is het draagvlak voor en het gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland bij de verschillende betrokken partners?

In het algemeen is de waardering voor de Jeugdmonitor Zeeland in 2009 als positief te typeren. De gebruikers zijn in 2009 even tevreden over de producten van de Jeugdmonitor Zeeland als in 2006 en in het algemeen is ook de houding tegenover de Jeugdmonitor Zeeland positief, ondanks het feit dat de responsgroep in 2009 ook betrokkenen omvat die minder bekend zijn met de monitor en er feitelijk minder gebruik van maken. Maar het draagvlak is niet over de hele linie positief. Vanuit twee instellingen, met name de jeugdgezondheidszorg en de jeugdhulpverlening, zijn negatieve geluiden te horen over de samenwerking met de Jeugdmonitor Zeeland en de bruikbaarheid van de gegevens voor hun werkveld.

5.3 Aanbevelingen

Uit het onderzoek komt naar voren dat de Jeugdmonitor Zeeland als instrument dat voorziet in informatie en gegevens over ontwikkelingen in de leefsituatie van de Zeeuwse jeugd, in de loop der jaren voor de diverse betrokkenen steeds waardevoller is geworden. Uit het onderzoek zijn geen signalen gekomen dat er essentiële wijzigingen nodig zouden zijn in de opzet en uitvoering van de Jeugdmonitor Zeeland. Uit de bevindingen komen op een aantal punten nog wel mogelijkheden naar voren die ertoe kunnen bijdragen dat de Jeugdmonitor Zeeland zich nog verder ontwikkelt als Zeeuws beleidsinstrument. Het gaat om:

1. de betrokkenheid van de partners
2. de uitbreiding van het gebruik naar andere beleidsterreinen
3. de doelmatigheid van de Jeugdmonitor Zeeland voor integraal jeugdbeleid
4. toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van de Jeugdmonitor zeeland

De betrokkenheid van de partners

De partners van de Jeugdmonitor Zeeland kwamen tot enkele jaren geleden bijeen in het partneroverleg. Ondertussen is deze partnergroep opgeheven. Uit het onderzoek komt naar voren dat diverse partners behoefte hebben aan directer één op één contact en overleg en een betere afstemming met de Jeugdmonitor Zeeland. Daarom bevelen we aan om het contact tussen de Jeugdmonitor Zeeland en de diverse partners op een regelmatige en structurele basis in te richten en te onderhouden. Hoe dit overleg van de partners met de Jeugdmonitor Zeeland kan worden vormgegeven, zou moeten worden onderzocht. Daarbij zou niet alleen moeten worden nagegaan of er mogelijkheden zijn voor structureel bilateraal overleg, waar enkele partners op aandringen, maar ook of er misschien mogelijkheden zijn het oude partneroverleg nieuw (ander) leven in te blazen, een nieuwe rol te geven. Bilateraal overleg vergt veel van de Jeugdmonitor Zeeland, qua tijd én afstemming, terwijl het voordeel van een partneroverleg is dat partners op elkaar kunnen reageren, iets aan elkaar kunnen hebben en ter plekke afstemming kan plaats vinden.

De uitbreiding van het gebruik naar andere beleidsterreinen

De bevindingen laten zien dat het gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland op andere beleidsterreinen dan jeugd, bijvoorbeeld op het terrein van veiligheid en ruimtelijke ordening, mogelijk is. Er zijn wel degelijk gemeenten die de Jeugdmonitor Zeeland al op deze beleidsterreinen gebruiken. Uit de bevindingen blijkt echter ook dat ambtenaren van andere beleidsterreinen dan jeugd gerichte ondersteuning nodig hebben om ervoor te zorgen zij informatie uit de Jeugdmonitor Zeeland gaan gebruiken. Het verdient daarom aanbeveling dat het gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland op andere beleidsterreinen dan jeugd gericht wordt gestimuleerd. Dit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de Jeugdmonitor Zeeland maar zeker ook van gemeenten(bestuurders). De Jeugdmonitor Zeeland kan bijvoorbeeld met medewerkers van de andere beleidsvelden in gesprek gaan om gezamenlijk te bepalen welke informatie en producten van nut en nodig zijn voor het gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland op deze beleidsterreinen. De gemeentebestuurders kunnen eraan bijdragen dat de Jeugdmonitor Zeeland bij beleidsvoorbereiding gebruikt gaat worden ook op andere terreinen dan jeugd.

De doelmatigheid van de Jeugdmonitor voor integraal jeugdbeleid

Het verdient aanbeveling om de Jeugdmonitor Zeeland - daar waar nodig is - een grote rol te geven in de begeleiding bij de implementatie van de RBA-methode. De RBA-methode lijkt een veelbelovende werkwijze om cijfers meer dan nu het geval is, een vast onderdeel van de beleidscyclus te laten worden. Zoals de bevindingen in sommige gemeenten laten zien, stimuleert de RBA-methode een gericht en doelmatiger gebruik van de Jeugdmonitor Zeeland in de beleidscyclus. Door de Jeugdmonitor Zeeland deze begeleidende rol toe te kennen, kan tegelijkertijd tegemoet worden gekomen aan de behoefte bij ambtenaren aan ondersteuning en scholing in het omgaan met cijfers en het gebruiken van gegevens voor eigen beleid.

De toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van de Jeugdmonitor zeeland

Tot slot dienen de gebruikersvriendelijkheid en de toegankelijkheid van de website een voortdurend aandachtspunt van de Jeugdmonitor Zeeland te zijn. Gegevens moeten voor iedere (potentiële) gebruiker gemakkelijk en snel te vinden zijn. Het verdient aanbeveling na te gaan of er op de website mogelijkheden gecreëerd kunnen worden om feedback, suggesties en kritiek te geven op de toegankelijkheid ervan zodat op een systematische wijze ervaringen van gebruikers gebruikt kunnen worden.